

Vreme: 15.03.2017 08:01

Medij: www.politika.rs

Link: <http://www.politika.rs/sr/clanak/376224/Umij-se-obrisi-se-lepo>

Autori: Aleksandra Kurteš

Teme: Manakova kuća

Naslov: Umij se, obriši se lepo

3185

Izložba "Umij se, obriši se lepo: rekviziti za ličnu higijenu 20. veka u etnografskoj zbirki Gradskog muzeja Senta" autorke Agneš Nađ Abonji predstavljena je u Manakovoj kući. Postavku čine muzejski eksponati koji svedoče kako se održavala lična higijena, a posetioци su u prilici da se upoznaju sa segmentom kulture lične higijene u prošlom veku, posebno kako se ona održavala za vreme Božića i Uskrsa, najvećih godišnjih praznika Mađara katolika. Krčag, lavor, bokal, umivaonik, drvena kadica za kupanje, peškiri, sapuni, pribor za brijanje i šišanje muškaraca i raznovrsne posude koje su služile za čuvanje vode ili kupanje čine deo bogate zbirke upotpunjene panoima sa fotografijama i pričom o običajima i tradiciji. - Namera nam je bila da predstavimo muzejske predmete koji više nisu u upotrebi jer je higijenska kultura pretrpela velike promene u 20. veku - kaže autorka. Ona podseća da se u mnogim vojvođanskim naseljima do dana današnjeg održao običaj polivanja devojaka na drugi dan Uskrsa. U narodnoj tradiciji, kako ističe Abonji, sačuvani su elementi starih religijskih epoha u vezi sa kultom prirode i njenim obnavljanjem jer se ovim obrednim radnjama želi obezbediti dobro zdravlje i plodna godina. Ljudi su se leti češće umivali do pojasa i to mlakom vodom koja se zagrevala na suncu - saznaje se iz izložene građe, gde je zapisano da je narod zimi izostavljao večernje pranje. Autorka navodi da se kišnica smatrala blagotvornom za kosu, pa se skupljala u olucima i koristila za pranje. Svinjska mast, mleko i maslac služili su kao kreme za negu lica i tela. Na fotografijama su zabeleženi i rituali skidanja uroka kod dece prskanjem vodom, a voda se koristila i u činu krštenja i tokom božićnih praznika. Na Badnji dan se spuštala jabuka u bunar i tu je ostajala do Bogojavljenja. Ona i voda u kojoj je "ležala" smatrale su se čuvarima zdravlja i lepote pa su se koristile ako čoveka uhvati kakva bolest. Peškiri posebno plene svojom lepotom na ovoj postavci. - Neki su jednostavno kreirani, dok su drugi ukrašeni vezom i ispisani porukama. Oni koji su se koristili svakodnevno za brisanje opranih delova tela tkani su od vlakna kudjelje i nisu imali ornamente, ali su u njih utkane niti crvene boje i bili je okačeni o eksere blizu vrata - pojasnila je Agneš Nađ. Ona kaže da su ukrasni peškiri bili od pamuka jer su prigodniji za dekorisanje. - Moderniji život doveo je do promena u korišćenju predmeta za higijenu. Pojavljuje se masovna roba, pa i metalno i emajlirano posuđe, testije, stalci za umivanje - potvrđuje autorka. Prema njenim rečima, nekada su se isključivo koristili ručno pravljeni sapuni, ali su oni i danas mnogima dragi. Autorka podseća i da su ovu postavku obogatili neki izuzetni komadi iz drugih muzeja i zbirki kao što je ona iz kolekcije Imrea Vereša, autorkinog pokojnog kolege sa studija etnologije na Filozofskom fakultetu. - Najkarakterističnija odlika arhaičnog modela lične higijene predstavlja bliskost prirodi. Potrošena, otpadna voda ponovo je korišćena za neke druge potrebe. Nije bilo mesta za rasipanje - uverava autorka i dodaje da su u varoškim kućama bokal i umivaonik držani u svakoj sobi. Postavka je otvorena do 29. aprila.

Vreme: 15.03.2017 08:03

Medij: www.politika.rs

Link: <http://www.politika.rs/scc/clanak/376224/Umij-se-obrisi-se-lepo>

Autori:

Teme: Manakova kuća

Naslov: Umij se, obriši se lepo

3190

Izložba "Umij se, obriši se lepo: rekviziti za ličnu higijenu 20. veka u etnografskoj zbirki Gradskog muzeja Senta" autorke Agneš Nađ Abonji predstavljena je u Manakovoj kući. Postavku čine muzejski eksponati koji svedoče kako se održavala lična higijena, a posetioci su u prilici da se upoznaju sa segmentom kulture lične higijene u prošlom veku, posebno kako se ona održavala za vreme Božića i Uskrsa, najvećih godišnjih praznika Mađara katolika. Krčag, lavor, bokal, umivaonik, drvena kadica za kupanje, peškiri, sapuni, pribor za brijanje i šišanje muškaraca i raznovrsne posude koje su služile za čuvanje vode ili kupanje čine deo bogate zbirke upotpunjene panoima sa fotografijama i pričom o običajima i tradiciji. - Namera nam je bila da predstavimo muzejske predmete koji više nisu u upotrebi jer je higijenska kultura pretrpela velike promene u 20. veku - kaže autorka. Ona podseća da se u mnogim vojvođanskim naseljima do dana današnjeg održao običaj polivanja devojaka na drugi dan Uskrsa. U narodnoj tradiciji, kako ističe Abonji, sačuvani su elementi starih religijskih epoha u vezi sa kultom prirode i njenim obnavljanjem jer se ovim obrednim radnjama želi obezbediti dobro zdravlje i plodna godina. Ljudi su se leti češće umivali do pojasa i to mlakom vodom koja se zagrevala na suncu - saznaje se iz izložene građe, gde je zapisano da je narod zimi izostavljao večernje pranje. Autorka navodi da se kišnica smatrala blagotvornom za kosu, pa se skupljala u olucima i koristila za pranje. Svinjska mast, mleko i maslac služili su kao kreme za negu lica i tela. Na fotografijama su zabeleženi i rituali skidanja uroka kod dece prskanjem vodom, a voda se koristila i u činu krštenja i tokom božićnih praznika. Na Badnji dan se spuštala jabuka u bunar i tu je ostajala do Bogojavljenja. Ona i voda u kojoj je "ležala" smatrale su se čuvarima zdravlja i lepote pa su se koristile ako čoveka uhvati kakva bolest. Peškiri posebno plene svojom lepotom na ovoj postavci. - Neki su jednostavno kreirani, dok su drugi ukrašeni vezom i ispisani porukama. Oni koji su se koristili svakodnevno za brisanje opranih delova tela tkani su od vlakna kudjelje i nisu imali ornamente, ali su u njih utkane niti crvene boje i bili je okačeni o eksere blizu vrata - pojačala je Agneš Nađ. Ona kaže da su ukrasni peškiri bili od pamuka jer su prigodniji za dekorisanje. - Moderniji život doveo je do promena u korišćenju predmeta za higijenu. Pojavljuje se masovna roba, pa i metalno i emajlirano posuđe, testije, stalci za umivanje - potvrđuje autorka. Prema njenim rečima, nekada su se isključivo koristili ručno pravljeni sapuni, ali su oni i danas mnogima dragi. Autorka podseća i da su ovu postavku obogatili neki izuzetni komadi iz drugih muzeja i zbirki kao što je ona iz kolekcije Imrea Vereša, autorkinog pokojnog kolege sa starije etnologije na Filozofskom fakultetu. - Najkarakterističnija odlika arhaičnog modela lične higijene predstavlja bliskost prirodi. Potrošena, otpadna voda ponovo je korišćena za neke druge potrebe. Nije bilo mesta za rasipanje - uverava autorka i dodaje da su u varoškim kućama bokal i umivaonik držani u svakoj sobi. Postavka je otvorena do 29. aprila.

